

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΥΠΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 4.5.2017
JOIN(2017) 17 final

**ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

για μια νέα ώθηση στην εταιρική σχέση Αφρικής-ΕΕ

{SWD(2017) 150 final}

{SWD(2017) 151 final}

Πίνακας περιεχομένων

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
2.	ΕΝΑ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟ ΤΟΠΙΟ ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ	4
3.	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΕ.....	5
4.	ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ	6
5.	ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΣΕ ΔΡΑΣΕΙΣ	7
5.1.	Πιο ισχυρά κράτη και κοινωνίες	7
A.	Πρόληψη συγκρούσεων, αντιμετώπιση κρίσεων και εδραίωση της ειρήνης.....	7
B.	Ενίσχυση συστημάτων διακυβέρνησης.....	10
Γ.	Διαχείριση μετανάστευσης και κινητικότητας.....	14
5.2.	Δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας, ιδίως για τους νέους.....	17
A.	Προσέλκυση υπεύθυνων και βιώσιμων επενδύσεων	18
B.	Ενεργειακή τροφοδότηση της Αφρικής	20
Γ.	Μετασχηματισμός της αφρικανικής γεωργίας και των γεωργικών επιχειρήσεων και της γαλάζιας οικονομίας της, συμπεριλαμβανομένης της αλιείας.....	23
Δ.	Προώθηση γνώσεων και δεξιοτήτων	25

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 2017 είναι καθοριστικό έτος για τη συνεργασία ανάμεσα στην Ευρώπη και την Αφρική. Σε ένα γρήγορα μεταβαλλόμενο παγκόσμιο τοπίο, η Αφρική βιώνει βαθιές οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές και η σημασία της στις εσωτερικές και εξωτερικές διαστάσεις της ασφάλειας και της ευημερίας της Ευρώπης γίνεται ολοένα και πιο εμφανής. Η Ευρώπη και η Αφρική έχουν να κερδίσουν πολλά από την ενίσχυση των πολιτικών και οικονομικών δεσμών, αλλά επίσης έχουν να χάσουν και πολλά αν μείνουν αδρανείς.

Η 5η σύνοδος κορυφής Αφρικής-ΕΕ που πρόκειται να πραγματοποιηθεί τον Νοέμβριο 2017 παρέχει μια σημαντική ευκαιρία στους Αφρικανούς και Ευρωπαίους ηγέτες να ανταποκριθούν σε αυτό το μεταβαλλόμενο πλαίσιο και να αναδιαμορφώσουν και να εμβαθύνουν την εταιρική σχέση Αφρικής-ΕΕ.

Η παρούσα ανακοίνωση προτείνει ένα πλαίσιο ανασυγκρότησης της κοινής δράσης που θα μπορούσε να παρουσιαστεί από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της στη σύνοδο κορυφής και να αποτυπωθεί σε ένα χάρτη πορείας για την περίοδο 2018-2020. Προβλέπει μια ισχυρότερη, βαθύτερη και περισσότερο προσανατολισμένη στη δράση στρατηγική εταιρική σχέση για μεγαλύτερη ευημερία και σταθερότητα στις δύο ηπείρους. Ανταποκρινόμενη στο *Θεματολόγιο για το 2063*¹ της ίδιας της Αφρικής και με βάση τη *συνολική στρατηγική για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας της ΕΕ*², καθορίζει τις πολιτικές προτεραιότητες και μια πρώτη σειρά συγκεκριμένων πρωτοβουλιών για την περίοδο 2018-2020 και πέραν αυτής, οι οποίες πρέπει να συντονιστούν και να ενισχυθούν με τα κράτη μέλη της ΕΕ και να αναπτυχθούν περαιτέρω από κοινού με τους Αφρικανούς εταίρους. Δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις επιδιώξεις και ανάγκες των νέων, η συμμετοχή των οποίων θα ενθαρρύνεται ενεργά στη συνολική διαδικασία.

Η ανακοίνωση συνεισφέρει στον τρέχοντα προβληματισμό στο πλαίσιο της κοινής ανακοίνωσης για *Μια ανανεωμένη εταιρική σχέση με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού*³, που θα διέπει τις διαπραγματεύσεις οι οποίες θα ξεκινήσουν το 2018, ενόψει της ανανέωσης της μακροχρόνιας εταιρικής σχέσης της ΕΕ με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, ιδίως δε του αφρικανικού πυλώνα.

Διέπεται από διεθνή πλαίσια όπως το θεματολόγιο των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030⁴, το πρόγραμμα δράσης της Αντίς Αμπέμπα για τη

¹ Αφρικανική Ένωση, [Θεματολόγιο για το 2063](#), 2015.

² [Συνολική στρατηγική για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας της ΕΕ](#), 2016 – επίσης αναφέρεται ως συνολική στρατηγική της ΕΕ.

³ [Κοινή ανακοίνωση «Μια ανανεωμένη εταιρική σχέση με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού»](#), JOIN(2016) 52 final

⁴ Ηνωμένα Έθνη, [Θεματολόγιο των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030](#), 2015.

χρηματοδότηση της ανάπτυξης⁵ και η συμφωνία των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή⁶ και ευθυγραμμίζεται με άλλες συναφείς πολιτικές της ΕΕ⁷.

2. ΈΝΑ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟ ΤΟΠΙΟ ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ

Με όλη την πολυμορφία της, η Αφρική είναι παρούσα στη διεθνή σκηνή με περισσότερη αυτοπεποίθηση, δυναμισμό και αισιοδοξία από ποτέ.

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες η Αφρική έχει επιδείξει εντυπωσιακή οικονομική πρόοδο. Θετικοί μετασχηματισμοί πραγματοποιούνται σε αρκετές χώρες. Ένας αυξανόμενος αριθμός αφρικανικών κυβερνήσεων και περιφερειακών οργανώσεων αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που αφορούν την ασφάλεια, την πολιτική και τη μείωση της φτώχειας εντός των συνόρων τους και πέρα από αυτά και επίσης διαδραματίζουν πιο ενεργό ρόλο στην προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης και του κράτους δικαίου. Σε αρκετές χώρες αυτό επέτρεψε την ισχυροποίηση του κράτους και της κοινωνίας, μέσω της ενίσχυσης της συμμετοχής των πολιτών στον δημόσιο βίο και της προόδου προς την επίτευξη διαρθρωτικού μετασχηματισμού.

Ωστόσο, οι εν λόγω ενθαρρυντικές τάσεις συχνά χαρακτηρίζονται από αστάθεια και δεν έχουν ακόμη αρθεί επαρκώς οι αποκλεισμοί ούτε είναι αρκετά βιώσιμες ώστε να προσφέρουν καλύτερες προοπτικές σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού και ιδίως στον αυξανόμενο αριθμό των νέων της Αφρικής. Το άνοιγμα του πολιτικού χώρου σε ορισμένες χώρες έρχεται σε αντίθεση με τις τάσεις οπισθοδρόμησης σε άλλες χώρες. Αρκετές χώρες δεν κατάφεραν να πραγματοποιήσουν μεταρρυθμίσεις και να ανακάμψουν από συγκρούσεις στον βαθμό ή με τον ρυθμό που ήταν απαραίτητος και έτσι πλήττονται από αστάθεια. Πολλές χώρες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σοβαρούς περιορισμούς όσον αφορά τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την εκμετάλλευση φυσικών πόρων. Στην πραγματικότητα, επί του παρόντος η συνολική οικονομική ανάπτυξη στην αφρικανική ήπειρο επιβραδύνεται. Πέρα από τους τοπικούς παράγοντες, οι διεθνικές απειλές για την ασφάλεια, ιδίως δε το οργανωμένο έγκλημα, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων, και η τρομοκρατία, αποτελούν απειλές για την περιφερειακή σταθερότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος σε στεριά και θάλασσα, οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, η εμφάνιση λοιμωδών νοσημάτων, όπως του ιού Έμπολα, απειλούν επίσης την πρόοδο. Η εμφάνιση λιμού στο Νότιο Σουδάν, στη Νιγηρία και τη Σομαλία αναδεικνύουν τις επιπτώσεις και τις διασυνδέσεις μεταξύ ανασφάλειας, κλιματικής αλλαγής και έλλειψης τροφίμων και νερού. Οι εν λόγω προκλήσεις οδήγησαν σε άνευ προηγουμένου επίπεδα αναγκαστικών εκτοπίσεων στην Αφρική. Επίσης, τροφοδότησαν την αύξηση της παράτυπης μετανάστευσης, πρωταρχικά εντός της Αφρικής αλλά και

⁵ Ηνωμένα Έθνη, [Πρόγραμμα δράσης της Αντίς Αμπέμπα](#), 2015.

⁶ Ηνωμένα Έθνη, [Συμφωνία των Παρισίων](#), 2015.

⁷ Μεταξύ άλλων, πρόκειται ιδίως για την πρόταση για μια νέα ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη, την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας και το ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση και το σχέδιο δράσης της Βαλέτας, το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, τις ισχύουσες νομικά δεσμευτικές συμφωνίες σύνδεσης με τις χώρες της Βόρειας Αφρικής (εκτός από τη Λιβύη) και τις χώρες ΑΚΕ.

προς την Ευρώπη, φαινόμενο το οποίο με τη σειρά του αυξάνει την πίεση στην πολιτική ηγεσία και τα συστήματα διακυβέρνησης σε όλες τις εμπλεκόμενες χώρες.

Η δημογραφική δυναμική θα είναι μια από τις σημαντικότερες διαρθρωτικές αλλαγές παγκοσμίως τον 21ο αιώνα. Μέχρι το 2050, ο πληθυσμός της Αφρικής θα ανέλθει σε 2,4 δισεκατομμύρια άτομα, κυρίως νέους⁸. Ο τρόπος διαχείρισης αυτών των αλλαγών από πολιτική και οικονομική άποψη θα καθορίσουν το μέλλον της ηπείρου, αλλά και πέρα από αυτήν.

Αφενός, οι δημογραφικές προβλέψεις στην Αφρική δεν αφήνουν περιθώριο αμφιβολίας για τη ζωτική ανάγκη δημιουργίας εκατομμυρίων νέων θέσεων εργασίας. Σύμφωνα με τις προβλέψεις⁹, η υποσαχάρια Αφρική πρέπει να δημιουργεί 18 εκατ. νέες θέσεις εργασίας κάθε χρόνο έως το 2035 για να απορροφά τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας, συγκριτικά με 3 εκατ. επίσημες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται σήμερα. Επιπλέον, δεδομένου του μικρού μεγέθους του επίσημου τομέα και της απουσίας συστημάτων κοινωνικής προστασίας στις περισσότερες χώρες, οι περισσότεροι νέοι θα εξακολουθούν να καταφεύγουν στην άτυπη οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της γεωργίας συντήρησης, ως τρόπο επιβίωσης.

Αφετέρου, η εν λόγω αύξηση του πληθυσμού είναι πιθανό να προσφέρει σημαντικές οικονομικές ευκαιρίες. Η συνολική ιδιωτική κατανάλωση με καταλύτη την ραγδαία αύξηση της μεσαίας τάξης¹⁰ αναμένεται να φτάσει τα 2 τρισ. EUR ετησίως το 2025¹¹ και οι εταιρείες στην Αφρική αναμένεται να προσφέρουν μια ακόμα μεγαλύτερη αγορά, με επίπεδα δαπανών που προβλέπεται να φτάσουν τα 3,3 τρισ. EUR ετησίως έως το 2025.

3. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΕ

Στο εν λόγω μεταβαλλόμενο και παγκόσμιο πλαίσιο, είναι αναμφίβολα προς το στρατηγικό συμφέρον της ΕΕ να εμβαθύνει και να προσαρμόσει τη μακροχρόνια εταιρική σχέση της με την Αφρική.

Τα τελευταία 10 χρόνια, η ΕΕ και η Αφρική έχουν ήδη οικοδομήσει μια ισχυρότερη και περισσότερο πολιτική εταιρική σχέση, βασισμένη σε κοινές αξίες και συμφέροντα, όπως προβλέπονται στην κοινή στρατηγική Αφρικής-ΕΕ¹². Σήμερα η ΕΕ είναι συλλογικά ο κυριότερος ξένος επενδυτής της Αφρικής¹³, ο σημαντικότερος εμπορικός εταίρος της¹⁴, ο

⁸ Ηνωμένα Έθνη, [World population prospects \(Προοπτικές του παγκόσμιου πληθυσμού\)](#), 2015. Αντίθετα, από το 2050, ο πληθυσμός της ΕΕ αναμένεται να μειωθεί σε 500 εκατ. άτομα, με αύξηση του ποσοστού των ηλικιωμένων.

⁹ ΔΝΤ, [Regional economic outlook \(Περιφερειακές οικονομικές προοπτικές\)](#), 2015.

¹⁰ Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης, [Tracking Africa's Progress in Figures \(Παρακολουθώντας την πρόοδο της Αφρικής με αριθμητικά στοιχεία\)](#), 2014.

¹¹ McKinsey Global Institute, [Lions on the move II](#), 2016.

¹² [Κοινή στρατηγική Αφρικής-ΕΕ](#), 2007.

¹³ Ροές 32 δισ. EUR σε ξένες άμεσες επενδύσεις της ΕΕ προς την Αφρική το 2015 (33 % των συνολικών ροών ξένων άμεσων επενδύσεων προς την Αφρική)· η ΕΕ αντιπροσώπευε το 33,5 % των αφρικανικών εισαγωγών και το 41 % των αφρικανικών εξαγωγών το 2016. Η ΕΤΕπ επίσης παρέχει ετήσια χρηματοδότηση στην Αφρική που υπερβαίνει τα 2 δισ. EUR.

βασικός εγγυητής της ασφάλειας¹⁵, η κυριότερη πηγή εμβασμάτων της¹⁶ και ο πρώτος εταίρος της στην αναπτυξιακή και ανθρωπιστική βοήθεια¹⁷. Η δημιουργία ενός ακόμα πιο στενού δικτύου ανθρώπινων επαφών και ανταλλαγών απόψεων θα ενισχύσει τους δεσμούς μεταξύ των λαών των δύο ηπείρων.

Βάσει της κοινής στρατηγικής Αφρικής-ΕΕ, η ΕΕ θα πρέπει να επιδιώξει τρεις αλληλένδετους στρατηγικούς στόχους:

- μια ισχυρότερη αμοιβαία δέσμευση και ενίσχυση της συνεργασίας στη διεθνή σκηνή, με βάση κοινές αξίες και κοινά συμφέροντα, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο διμερών σχέσεων·
- ασφάλεια, σε στεριά και θάλασσα, και καταπολέμηση διεθνών απειλών ως επένδυση στην ασφάλεια και στις δύο ηπείρους·
- βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη στην Αφρική, με στόχο τη δημιουργία θέσεων εργασίας τις οποίες χρειάζεται η ήπειρος αλλά και αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρει για την Ευρώπη.

4. ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ

Η εφαρμογή ενός φιλόδοξου κοινού προγράμματος δράσης προϋποθέτει πρώτα και κύρια επενδύσεις σε πολιτικό επίπεδο προκειμένου η υφιστάμενη πολιτική σχέση με την Αφρική να προχωρήσει σε υψηλότερο στρατηγικό στάδιο. Η επίτευξη αυτού του στόχου προϋποθέτει τα εξής:

- **Διεύρυνση συνασπισμών σε θέματα παγκόσμιας διακυβέρνησης**, μέσω της ενίσχυσης του διαλόγου και της αποτελεσματικής συνεργασίας σε διεθνή φόρουμ. Η Αφρικανική Ένωση και η ομάδα αφρικανικών κρατών στα Ηνωμένα Έθνη είναι στρατηγικοί εταίροι και βασικοί σύμμαχοι για την ενίσχυση του ρόλου των Ηνωμένων Εθνών και της παγκόσμιας τάξης που βασίζεται σε κανόνες, ως απαραίτητη προϋπόθεση για τη μελλοντική ειρήνη και ευημερία. Όλοι οι εταίροι μπορούν να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας, της λογοδοσίας και της αντιπροσωπευτικότητας του συνολικού συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, συμπεριλαμβανομένου του Συμβουλίου Ασφάλειας. Η εν λόγω συνεργασία θα πρέπει να επιδιώκει τη μεταρρύθμιση και ενίσχυση των πολυμερών θεσμών και την ανάπτυξη συμφωνιών, κανόνων και δράσεων για την αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή, οι επιδημίες, οι πιέσεις που

¹⁴ Η ΕΕ προσφέρει ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ για όλα τα προϊόντα μέσω συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης και της πρωτοβουλίας «Όλα εκτός από όπλα» για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες και πολλά προϊόντα με βάση συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με την Αλγερία, την Αίγυπτο, το Μαρόκο και την Τυνησία, καθώς και το Σύστημα Γενικευμένων Προτιμήσεων της Ένωσης.

¹⁵ Μόνο με το μέσο στήριξης της ειρήνης στην Αφρική η ΕΕ έχει διοχετεύσει χρηματοδότηση ύψους άνω των 2 δισ. EUR από το 2004. Η ΕΕ πραγματοποιεί επίσης επί του παρόντος 7 αποστολές ΚΠΑΑ στην Αφρική, τόσο πολιτικές όσο και στρατιωτικές, συμπεριλαμβανομένης της επιχείρησης ΑΤΑΛΑΝΤΗ.

¹⁶ Εμβάσματα ύψους 21 δισ. EUR από την ΕΕ προς την Αφρική το 2015 (36 % των συνολικών ροών προς την Αφρική).

¹⁷ Συλλογική επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια ύψους 21 δισ. EUR (από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της) προς την Αφρική το 2015 (50 % της συνολικής επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας προς την Αφρική).

ασκούνται στους φυσικούς πόρους, καθώς και η μετανάστευση, η κινητικότητα και οι ανθρωπιστικές κρίσεις. Επίσης, συμβάλλει στην προώθηση και ενίσχυση του κράτους δικαίου και της δικαιοσύνης σε διεθνές επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσω της διασφάλισης της απόδοσης δικαιοσύνης και της λογοδοσίας για τα πιο σοβαρά εγκλήματα, σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στο Καταστατικό της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου.

- **Ενίσχυση της συνεργασίας επί των κοινών συμφερόντων και με βάση τη συχνή πολιτική συνέργεια**, μέσω της πλήρους αξιοποίησης του δυναμικού της κοινής στρατηγικής Αφρικής-ΕΕ και των λοιπών υφιστάμενων πλαισίων και συμφωνιών συνεργασίας στο καταλληλότερο επίπεδο (πολυμερές, ηπειρωτικό, περιφερειακό, εθνικό, τοπικό), με βάση τις αρχές της επικουρικότητας. Ειδικότερα, η ΕΕ και οι Αφρικανοί εταίροι θα πρέπει να δώσουν νέα πνοή στον πολιτικό διάλογο σε υπουργικό επίπεδο, όχι μόνο όσον αφορά θέματα εξωτερικής πολιτικής, αλλά και πρωτοβουλίες και συμπράξεις τομεακής πολιτικής.
- **Εξασφάλιση μιας ανθρωποκεντρικής εταιρικής σχέσης**, μέσω της εδραίωσης των διαπροσωπικών και διεταιρικών σχέσεων και ανταλλαγών απόψεων, καθώς και της ενίσχυσης της συνεργασίας με τις τοπικές αρχές, τον ιδιωτικό τομέα και την κοινωνία των πολιτών. Έχει αποδειχτεί ότι ο εν λόγω στόχος είναι απαιτητικός και προϋποθέτει νέες κοινές προσπάθειες. Θα επιδιωχθεί διάλογος με όλους τους εν λόγω φορείς τόσο κατά την προετοιμασία της συνόδου κορυφής όσο και μετά τη σύνοδο.

5. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΣΕ ΔΡΑΣΕΙΣ

Το πλαίσιο εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και το *θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων 2063* της ίδιας της Αφρικής παρέχουν κατάλληλη καθοδήγηση προκειμένου να μετατραπούν οι εν λόγω στόχοι σε ένα πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων, το οποίο διαρθρώνεται γύρω από δύο βασικούς άξονες:

- οικοδόμηση πιο ισχυρών κρατών και κοινωνιών·
- δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας, ιδίως για τους νέους.

5.1. Πιο ισχυρά κράτη και κοινωνίες

Στο *θεματολόγιο για το 2063*, η Αφρική οραματίζεται μια ειρηνική, ασφαλή και ευημερούσα Αφρική, μια Αφρική με χρηστή διακυβέρνηση, δημοκρατία, σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δικαιοσύνη και κράτος δικαίου, και μια Αφρική στην οποία η ανάπτυξη θέτει ως γνώμονα τον άνθρωπο, αξιοποιεί τις δυνατότητες των νέων της – ιδίως των νέων γυναικών – και δεν αφήνει κανέναν πίσω.

Οι εν λόγω επιδιώξεις ανταποκρίνονται πλήρως στις αξίες και τους στόχους της ΕΕ, ιδίως καθώς η αστάθεια εκτός των συνόρων της απειλεί όλα τα ζωτικά συμφέροντά της.

A. Πρόληψη συγκρούσεων, αντιμετώπιση κρίσεων και εδραίωση της ειρήνης

Τα συμφέροντα της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας δεν ήταν ποτέ άλλοτε τόσο άμεσα συνυφασμένα με την Αφρική. Η άμεση σύνδεση ανάμεσα στη Λιβύη και το Σαχέλ, το Κέρας της Αφρικής και τον Κόλπο, απαιτεί μια πιο στρατηγική προσέγγιση που

υπερβαίνει τα καθιερωμένα πρότυπα. Οι απειλές της ασφάλειας στη θάλασσα στην Ερυθρά Θάλασσα, τον Ινδικό Ωκεανό και τον Κόλπο της Γουινέας επηρεάζουν άμεσα την οικονομία της Ευρώπης.

Η τρομοκρατία, ο βίαιος εξτρεμισμός και το διεθνικό οργανωμένο έγκλημα, όπως η εμπορία ανθρώπων, καθώς και πιο παραδοσιακές απειλές της ειρήνης και σταθερότητας (ενδοκρατικές συγκρούσεις, τοπικές συγκρούσεις για τους πόρους, άσκηση βίας στις εκλογές, ένοπλες ληστείες και πειρατεία κ.λπ.) συνολικά συνιστούν συμπτώματα μιας βαθύτερης δομικής αστάθειας και ευπάθειας.

Αφρικανικό όραμα

Στο *θεματολόγιο για το 2063* η Αφρική προσβλέπει σε μια ειρηνική και ασφαλή ήπειρο. Με την υιοθέτηση της αφρικανικής αρχιτεκτονικής ειρήνης και ασφάλειας, η Αφρική φιλοδοξεί να ενισχύσει τους μηχανισμούς διασφάλισης της ειρήνης και συμφιλίωσης σε όλα τα επίπεδα, να αντιμετωπίσει τις αναδυόμενες απειλές κατά της ειρήνης και της ασφάλειας της Αφρικής και να θέσει σε εφαρμογή στρατηγικές που θα επιτρέψουν στην ήπειρο να χρηματοδοτήσει τις ανάγκες της στον τομέα της ασφάλειας. Η έκθεση του Paul Kagame με τίτλο «*The imperative to reinforce our Union*» (Η επιτακτική ανάγκη ενίσχυσης της Ένωσής μας) και η έκθεση του Donal Kaberuka «*Securing predictable and sustainable financing for peace in Africa*¹⁸» (Εξασφάλιση προβλέψιμης και βιώσιμης χρηματοδότησης για ειρήνη στην Αφρική) αποτελούν σημαντικά βήματα για την περαιτέρω ενίσχυση της εν λόγω διαδικασίας.

Δράση της ΕΕ

Η Αφρική παραμένει ένα από τα κέντρα βάρους της δράσης της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας. Από τις 33 ολοκληρωμένες ή σε εξέλιξη πολιτικές και στρατιωτικές επιχειρήσεις των οποίων ηγήθηκε η ΕΕ, οι 19 διεξήχθησαν στην Αφρική και σήμερα οι 5 στις 6 τρέχουσες στρατιωτικές επιχειρήσεις υπό την ηγεσία της ΕΕ διεξάγονται στην Αφρική. Με το μέσο στήριξης της ειρήνης στην Αφρική και μόνο η ΕΕ έχει διοχετεύσει σημαντική χρηματοδότηση ύψους άνω των 2 δισ. EUR από το 2004, η οποία έρχεται να προστεθεί στα σημαντικά προγράμματα βοήθειας που αφορούν την ασφάλεια/καταπολέμηση της τρομοκρατίας/ριζοσπαστικοποίησης σε εθνικό επίπεδο και άλλες δραστηριότητες που διεξάγονται από την ΕΕ και επιμέρους κράτη μέλη. Σύμφωνα με τη συνολική στρατηγική της ΕΕ, η ΕΕ επιθυμεί να επιβεβαιώσει τη θέση της ως εγγυητή ασφάλειας και βασικού εταίρου της Αφρικής στην επιχειρησιακή υλοποίηση της αφρικανικής αρχιτεκτονικής ειρήνης και ασφάλειας και την υποστήριξη περιφερειακών στρατηγικών, συμβάλλοντας έτσι στις συνεχείς προσπάθειες της Αφρικής για εύρεση «*αφρικανικών λύσεων στα αφρικανικά προβλήματα*».

Η ΕΕ αποβλέπει στη σύσφιξη της εταιρικής σχέσης, εντείνοντας τις προσπάθειες με στόχο τα εξής:

ι) περαιτέρω ενίσχυση του συντονισμού και του διαλόγου, με:

¹⁸ Ειδικότερα, προβλέπει την εξασφάλιση χρηματοδότησης για την Αφρικανική Ένωση μέσω της επιβολής φόρου 0,2 % επί των εισαγωγών σε αφρικανικές χώρες. Έτσι τα κράτη μέλη της Αφρικανικής Ένωσης θα είναι σε θέση να χρηματοδοτήσουν πλήρως τη λειτουργία της Επιτροπής της Αφρικανικής Ένωσης και να καλύψουν το 75 % των προγραμμάτων.

- τη δημιουργία συνεργατικής πλατφόρμας ως τόπου συνάντησης Ευρωπαίων και Αφρικανών εταίρων καθώς και των Ηνωμένων Εθνών και διεθνών παραγόντων για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας έναντι κάθε είδους απειλής και πυροδότησης κρίσεων·

ii) πρόληψη συγκρούσεων, με:

- την ενίσχυση της υποστήριξης της επιχειρησιακής υλοποίησης της αφρικανικής αρχιτεκτονικής και τη δημιουργία αφρικανικών ικανοτήτων·
- την ενίσχυση των πρωτοβουλιών για ανάπτυξη ικανοτήτων μεταρρύθμισης στον τομέα της ασφάλειας, ιδίως μέσω αποστολών της ΚΠΑΑ¹⁹ και μέσω συμπληρωματικής στήριξης της δημιουργίας ικανοτήτων για ενίσχυση της ασφάλειας και της ανάπτυξης·
- την ενίσχυση του κράτους δικαίου και των ικανοτήτων επιβολής του νόμου από μη στρατιωτικούς φορείς, καθώς και των ικανοτήτων των αφρικανικών χωρών με στόχο την αποτελεσματική καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της πειρατείας, του βίαιου εξτρεμισμού και του οργανωμένου εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων·
- την ενίσχυση της αποτελεσματικής εφαρμογής των σχετικών αποφάσεων, πολιτικών και συμβάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, μέσω παροχής συναφούς εμπειρογνωσίας·
- την εντατικοποίηση της συνεργασίας σε επίπεδο εμπειρογνομόνων με μεμονωμένους Αφρικανούς εταίρους, μεταξύ άλλων με σχέδια δημιουργίας ικανοτήτων, για την ενίσχυση της ασφάλειας στη θάλασσα και της αεροπορικής ασφάλειας, π.χ. μέσω του μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη²⁰.

iii) αντιμετώπιση κρίσεων και βελτίωση της διαχείρισης συγκρούσεων, με:

- τη συνέχιση της παροχής βοήθειας προς την Αφρικανική Ένωση, υποπεριφερειακές οργανώσεις και χώρες στο πλαίσιο επιχειρήσεων υποστήριξης της ειρήνης μέσω ειδικών μηχανισμών της ΕΕ, όπως το μέσο στήριξης της ειρήνης στην Αφρική, και μέσω επιχειρήσεων της ΚΠΑΑ, κατόπιν αιτήματός τους ή όταν κρίνεται σκόπιμο. Οι δραστηριότητες θα μπορούσαν επίσης να περιλαμβάνουν τα αρχικά βήματα προσπαθειών εδραίωσης της ειρήνης μετά από σύρραξη όπως αφοπλισμός, αποστράτευση και επανένταξη.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες

- **Δημιουργία πλατφόρμας συνεργασίας ως τόπου συνάντησης των Ηνωμένων Εθνών, Ευρωπαίων, Αφρικανών και άλλων διεθνών εταίρων με σκοπό την ενίσχυση του πολιτικού διαλόγου, των στρατηγικών συζητήσεων και των κοινών δράσεων στον τομέα της πρόληψης συγκρούσεων, της εδραίωσης της ειρήνης και της ανάπτυξης.**

¹⁹ Κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας.

²⁰ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 230/2014, ΕΕ L 77 της 15.3.2014

- **Παροχή αρχικής εισφοράς προς το Ταμείο της Αφρικανικής Ένωσης για την ειρήνη** υπό τον όρο της εγκαθίδρυσης της δομής διακυβέρνησής του και συνέχιση της συνεργασίας με την Αφρικανική Ένωση και τα Ηνωμένα Έθνη για την υλοποίηση του σχεδίου Αφρικανικής Ένωσης / Kaberuka σχετικά με τις επιλογές οικονομικής βιωσιμότητας.
- **Στήριξη αφρικανικών πρωτοβουλιών στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα²¹** μέσω της αναβάθμισης των στρατηγικών, εργαλείων και δικτύων πληροφοριών που αφορούν την ενημέρωση για τη θάλασσα καθώς και αστυνομικά και δικαστικά συστήματα.

B. Ενίσχυση συστημάτων διακυβέρνησης

Διακυβέρνηση, ανάπτυξη και ασφάλεια συνδέονται στενά. Ισχυρές κοινωνίες, με υπεύθυνους, δημοκρατικούς, αποτελεσματικούς και διαφανείς θεσμούς σε όλα τα επίπεδα, που λειτουργούν σε ένα σταθερό και προβλέψιμο μακροοικονομικό πλαίσιο και όπου τηρούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα, βρίσκονται στο επίκεντρο της βιώσιμης ανάπτυξης και σταθερότητας. Οι εν λόγω κοινωνίες είναι επίσης καλύτερα προετοιμασμένες για προσαρμογή, αντιμετώπιση και κατάλληλη διαχείριση των αλλαγών στο εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον και των εσωτερικών αλλαγών, μέσω, μεταξύ άλλων, της αποτελεσματικής παροχής υπηρεσιών σε έναν αυξανόμενο πληθυσμό.

Η πρόοδος στον τομέα της διακυβέρνησης είναι άνιση. Η δημοκρατία κερδίζει έδαφος, αλλά πρέπει να υποστηριχθεί, δεδομένου ότι η ακεραιότητα της εκλογικής διαδικασίας συχνά βάλλεται και πραγματοποιούνται ή επιχειρούνται συνταγματικές αλλαγές που επιτρέπουν σε κατεστημένους φορείς να παραμείνουν στην εξουσία. Η πρόοδος ως προς την προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξακολουθεί να είναι άνιση και ασταθής λόγω της ανεπαρκούς διακυβέρνησης, της έλλειψης σταθερότητας και των συγκρούσεων.

Η χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχή των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και ιδίως η συμμετοχή των νέων και των γυναικών σε επίσημες πολιτικές διαδικασίες θα αυξήσει την εμπιστοσύνη σε δημόσιους θεσμούς. Επίσης, οι εν λόγω θεσμοί συχνά δεν λειτουργούν αποτελεσματικά, για παράδειγμα σε τομείς όπως η διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας των δημόσιων συμβάσεων και δαπανών και της καταπολέμησης της διαφθοράς και της απάτης. Ειδικότερα, η κινητοποίηση των εγχώριων εσόδων, προϋπόθεση για την ικανότητα αποτελεσματικής λειτουργίας του κράτους, συχνά κινείται κάτω από τα αναγκαία επίπεδα και υπονομεύεται από παράνομες χρηματοοικονομικές ροές²². Τουλάχιστον 50 δισ. USD²³ διαφεύγουν ετησίως από την ήπειρο μέσω παράτυπων

²¹ Κώδικας Δεοντολογίας του Γιαουντέ, Κώδικας Δεοντολογίας του Τζιμπουτί, Καταστατικό Σύμβασης Λομέ.

²² Μη καταγεγραμμένες κεφαλαιακές ροές που προκύπτουν από διαφθορά, εγκληματική δραστηριότητα, φοροδιαφυγή και νομιμοποίηση εμπορικών συναλλαγών.

²³ Έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου για τις παράνομες χρηματοοικονομικές ροές από την Αφρική, 2014.

χρηματοοικονομικών εκροών, οι οποίες υπερβαίνουν σε μεγάλο βαθμό το συνολικό ύψος της ετήσιας επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας.

Σε όλους τους τομείς διακυβέρνησης, από τη συμμετοχή και την ανάληψη ευθυνών έως τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την ποιότητα παροχής δημόσιων υπηρεσιών, οι ψηφιακές υπηρεσίες²⁴ και τεχνολογίες μπορούν να παίξουν – και ήδη παίζουν – καταλυτικό ρόλο. Τόσο η ΕΕ όσο και η Αφρική μπορούν να επωφεληθούν και να διδαχθούν από τις αντίστοιχες εμπειρίες τους.

Αφρικανικό όραμα

Στο θεματολόγιο για το 2063, η Αφρική φιλοδοξεί να γίνει «η ήπειρος όπου κατοχυρώνονται οι δημοκρατικές αξίες, ο πολιτισμός, οι πρακτικές, οι οικουμενικές αρχές των ανθρώπινων δικαιωμάτων, η ισότητα των φύλων, η δικαιοσύνη και το κράτος δικαίου» και να διαθέτει «ικανούς θεσμούς και μετασχηματιστική ηγεσία σε όλα τα επίπεδα». Το θεματολόγιο οραματίζεται ανάπτυξη με γνώμονα τον άνθρωπο όπου οι πολίτες συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ανάπτυξη και όπου οι θεσμοί λογοδοτούν και παρέχουν αποτελεσματικές και αποδοτικές υπηρεσίες με ικανούς επαγγελματίες. Με την αρχιτεκτονική της αφρικανικής διακυβέρνησης η ήπειρος έχει εξασφαλίσει ένα σημαντικό πλαίσιο συντονισμού και εδραίωσης της δημοκρατίας. Ο αφρικανικός μηχανισμός αξιολόγησης από ομοτίμους, ένα μοναδικό μέσο η διαχείριση του οποίου βρίσκεται σε αφρικανικά χέρια, αποτελεί βασικό πυλώνα της εν λόγω αρχιτεκτονικής.

Δράση της ΕΕ

Η ΕΕ είναι ο κυριότερος εταίρος της Αφρικής στη διακυβέρνηση, τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Θεμελιώδες στοιχείο της σχέσης αυτής αποτελεί η ισχυρή και μακρόχρονη δέσμευση σε εθνικό, περιφερειακό και ηπειρωτικό επίπεδο²⁵. Με τις περισσότερες αφρικανικές χώρες διεξάγονται διαρθρωτικοί πολιτικοί διάλογοι σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων για τον πολιτικό διάλογο στο πλαίσιο της αντίστοιχης συμφωνίας σύνδεσης, π.χ. άρθρο 8 της συμφωνίας του Κοτονού για αφρικανικές χώρες ΑΚΕ. Επιπλέον, η ΕΕ παρέχει σημαντική στήριξη για την υλοποίηση των αφρικανικών δεσμεύσεων διακυβέρνησης, μέσω προγραμμάτων με εθνικούς, περιφερειακούς και ηπειρωτικούς θεσμούς, η οποία συμπληρώνεται από δράσεις με στόχο την ενίσχυση των τοπικών αρχών και τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε διάλογο πολιτικής. Η ΕΕ στηρίζει επίσης τις προσπάθειες των αφρικανικών χωρών να κινητοποιήσουν περισσότερους εγχώριους πόρους, να βελτιώσουν τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών και να διασφαλίσουν τη βιωσιμότητα του χρέους, ιδίως μέσω εφαρμογής της προσέγγισης «Collect more, Spend better»²⁶ (Περισσότερες εισπράξεις, καλύτερες δαπάνες), με βάση το πρόγραμμα δράσης της Αντίς Αμπέμπα.

Αξιοποιώντας την εμπειρία της, η ΕΕ αποβλέπει στη σύσφιξη της εταιρικής σχέσης, εντείνοντας τις προσπάθειες με στόχο τα εξής:

²⁴ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, «Digital for Development», SWD(2017).

²⁵ Πάνω από 3,3 δισ. EUR προβλέπονται για την περίοδο 2014-2020 από την ΕΕ.

²⁶ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, [«Collect More – Spend Better» \(Περισσότερες εισπράξεις, καλύτερες δαπάνες\)](#), SWD(2015) 198

i) στήριξη της δημοκρατίας και προώθηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου, με:

- την ενίσχυση και τη διεύρυνση του πολιτικού διαλόγου με χώρες εταίρους, αξιοποιώντας πλήρως τις διατάξεις υφιστάμενων πλαισίων και συμφωνιών·
- την ενθάρρυνση της κύρωσης και εφαρμογής διεθνών πράξεων και πράξεων της Αφρικανικής Ένωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε εθνικό επίπεδο·
- την περαιτέρω ενίσχυση της εμπιστοσύνης σε δημοκρατικές διαδικασίες μέσω ενισχυμένης συνεργασίας στην παρακολούθηση των εκλογών, ιδίως με την Αφρικανική Ένωση, συμπεριλαμβανομένης της συνέχειας που δίνεται στις συστάσεις που διατυπώνονται στο πλαίσιο της παρακολούθησης των εκλογών·
- την ενίσχυση του διαλόγου και της ανταλλαγής πληροφοριών, την άντληση διδαγμάτων και βέλτιστων πρακτικών από αποστολές παρακολούθησης των εκλογών που έχουν συνεργαστεί επί τόπου κατά το παρελθόν, των προγραμμάτων δημοκρατικής συνεργασίας και στήριξης της αρχιτεκτονικής της αφρικανικής διακυβέρνησης μέσα από επαφές και κοινές εκδηλώσεις με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων, των πολιτικών κομμάτων, των κοινοβουλίων και της κοινωνίας των πολιτών, με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών και εμπειρογνωμοσύνης και τον προσδιορισμό τρόπων για την ενίσχυση της δημοκρατίας στις δύο ηπείρους.

ii) προώθηση υπεύθυνης, διαφανούς και ικανής να αντιδρά διακυβέρνησης, με:

- τη στήριξη της ικανότητας των θεσμών να προσφέρουν ευκαιρίες συμμετοχής του αυξανόμενου αριθμού των νέων σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής ζωής·
- την αύξηση της συμμετοχής των πολιτών σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων, την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας της δημόσιας διοίκησης αλλά και της αποδοτικότητας και της ποιότητας στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών, ιδίως μέσω της ανάπτυξης υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και υψηλό επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα·
- την εντατικοποίηση των κοινών προσπάθειών για διευκόλυνση, διατήρηση και διεύρυνση των περιθωρίων συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στην υπεράσπιση και τη διαμόρφωση πολιτικής·
- τη στήριξη ενός πιο ενεργού ρόλου και της μεγαλύτερης ικανότητας των τοπικών αρχών ιδίως για την αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με την ταχεία αστικοποίηση, κυρίως μέσω της στήριξης της εφαρμογής του αφρικανικού Χάρτη για την τοπική διακυβέρνηση και του ΑΗCΛΑ²⁷ και με τη διευκόλυνση των αδελφοποιήσεων·
- την ενίσχυση της χειραφέτησης των γυναικών, των νέων, καθώς και των ευάλωτων ομάδων, μέσω στοχευμένων προγραμμάτων που προωθούν τη συμμετοχή τους σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων και διασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση για όλους σε ποιοτική εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, επαρκή και βιώσιμη κοινωνική

²⁷ Ανώτατο συμβούλιο τοπικών αρχών της Αφρικανικής Ένωσης.

προστασία και καθολική υγειονομική κάλυψη, συμπεριλαμβανομένου του εμβολιασμού, της αναπαραγωγικής υγειονομικής περίθαλψης και της πρόληψης μεταδοτικών νόσων·

- την προώθηση της συνεργασίας στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, μεταξύ άλλων με την επικέντρωση σε προορατικές πολιτικές/μέσα καταπολέμησης της διαφθοράς και της απάτης, και τη διασφάλιση αποτελεσματικών συστημάτων ελέγχου των δημόσιων οικονομικών μέσω της στήριξης της ανάπτυξης ικανοτήτων σε τομείς όπως οι μεταρρυθμίσεις της φορολογικής πολιτικής, της φορολογικής διοίκησης και της διαχείρισης εσόδων από φυσικούς πόρους, αλλά και μέσω της καταπολέμησης των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών, σε συνέχεια του προγράμματος δράσης της Αντίς Αμπέμπα·

iii) αύξηση της προσαρμοστικότητας στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος και τις ανθρωπιστικές κρίσεις, με:

- την εντατικοποίηση των προσπάθειών στήριξης των επενδύσεων των κυβερνήσεων στη μείωση του κινδύνου καταστροφών, στην ανάπτυξη ικανοτήτων για έγκαιρη αντίδραση, στις κρίσεις παρατεταμένου εκτοπισμού και στην κάλυψη βασικών αναγκών για τη βελτίωση της αντοχής, της προσαρμογής και της ανάκαμψης μετά από καταστάσεις κλυδωνισμών και αγχογόνων και τραυματικών εμπειριών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές·
- την παροχή βοήθειας στους Αφρικανούς εταίρους για αντιμετώπιση της τρωτότητας απέναντι στην εμφάνιση νόσων και λοιπών απειλών της υγείας - όπως η μικροβιακή αντοχή - ιδίως μέσω της ενίσχυσης των υγειονομικών συστημάτων και τη δημιουργία ικανοτήτων για ετοιμότητα και αντίδραση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης²⁸, καθώς και τη στήριξη της πρόσβασης σε αποχετευτικά συστήματα και της παροχής πόσιμου ύδατος·
- την ενίσχυση της ικανότητας διαχείρισης περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων της Αφρικής μέσω της χρήσης διαστημικών τεχνολογιών και πληροφοριών συμπεριλαμβανομένων στοιχείων και υπηρεσιών που παρέχει το ευρωπαϊκό πρόγραμμα γεωσκόπησης «Copernicus»·
- τη διευκόλυνση της βελτίωσης των κοινωνικών και περιβαλλοντικών συνθηκών σε σχέση με την αξιοποίηση φυσικών πόρων, μεταξύ άλλων κατά τη διαδικασία εξόρυξης, επεξεργασίας και ανακύκλωσης ορυκτών.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες

- Ενίσχυση του διαλόγου και της ανταλλαγής πληροφοριών για την υποστήριξη της δημοκρατίας, αρχίζοντας από την **κοινή διάσκεψη υψηλού επιπέδου ΑΕ-ΕΕ για τις εκλογικές διαδικασίες, τη δημοκρατία και τη διακυβέρνηση στην Αφρική και την Ευρώπη**, σύμφωνα με αφρικανικές και ευρωπαϊκές πολιτικές, με τη συμμετοχή σχετικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων του Παναφρικανικού και του

²⁸ Η στρατηγική αυτή περιλαμβάνει εργασίες μέσω του προγράμματος της Σύμπραξης Ευρωπαϊκών και Αναπτυσσομένων Χωρών για τις Κλινικές Δοκιμές (EDCTP2) στον τομέα των λοιμωδών νόσων που συνδέονται με τη φτώχεια.

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς και της κοινωνίας των πολιτών και του ακαδημαϊκού χώρου·

- **Διπλασιασμός της παρεχόμενης στήριξης για την κινητοποίηση εγχώριων πόρων έως το 2020**, σύμφωνα με την πρωτοβουλία «Addis Tax»·
- **Κοινή δράση για την ενίσχυση της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων**, ιδίως μέσω της εκπόνησης ενός κοινού Χάρτη ΕΕ-Αφρικής.

Γ. Διαχείριση μετανάστευσης και κινητικότητας

Η κινητικότητα και η μετανάστευση αποτελούν σημαντικά οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα για την ασφάλεια τόσο στην Αφρική όσο και στην Ευρώπη. Μπορούν να εμπλουτίσουν και να ενδυναμώσουν τις κοινωνίες, αλλά και να τις αποσταθεροποιήσουν εφόσον η διαχείρισή τους δεν γίνει σωστά. Καθώς οι ροές μετανάστευσης και κινητικότητας - συμπεριλαμβανομένων των αναγκαστικών εκτοπίσεων - κινούνται σε πρωτοφανή υψηλά επίπεδα στο εσωτερικό της Αφρικής και παράλληλα αυξάνονται οι αριθμοί των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο που καταφθάνουν στην Ευρώπη από την Αφρική, αμφότερες οι ήπειροι έχουν αναγνωρίσει ότι πρέπει να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες ιδίως για να αποτρέπονται τα επικίνδυνα ταξίδια, να μειώνεται ο αριθμός των θανάτων κατά τη διαδρομή και να επιταχυνθεί η πρακτική συνεργασία. Η Αφρική και η Ευρώπη έχουν κοινό συμφέρον και κοινή ευθύνη να επιδιώξουν παγκόσμιες λύσεις, με βάση την αρχή της αλληλεγγύης και του επιμερισμού ευθυνών. Η Διακήρυξη της Νέας Υόρκης²⁹ παρέχει ένα πολύ καλό πολιτικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση μεγάλων μετακινήσεων προσφύγων και μεταναστών.

Αφρικανικό όραμα

Στο θεματολόγιο για το 2063 η Αφρική φιλοδοξεί να δημιουργήσει δυναμικούς και αμοιβαία επωφελείς δεσμούς με τη διασπορά και μια ήπειρο με συνεχή σύνορα, να θέσει τέλος στη «διαρροή εγκεφάλων» αλλά και σε όλες τις μορφές «παράτυπης μετανάστευσης και εμπορίας νέων», με παράλληλη ενίσχυση της κινητικότητας, για παράδειγμα, του ακαδημαϊκού προσωπικού, ερευνητών και φοιτητών, π.χ. δίνοντας έμφαση στη σημασία της κινητικότητας των νέων εντός των αφρικανικών συνόρων. Άλλες προτεραιότητες αφορούν βελτιώσεις των μηχανισμών εμβασμάτων και υπεύθυνες πολιτικές μετανάστευσης του εργατικού δυναμικού. Επιπλέον η Αφρική φιλοδοξεί να γίνει μια ήπειρος όπου θα εξαλειφθούν η εμπορία ανθρώπων, το οργανωμένο έγκλημα και άλλες μορφές εγκληματικών δικτύων.

Δράση της ΕΕ

Η ΕΕ αντιμετωπίζει τη μετανάστευση με πνεύμα συνεργασίας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης μέσω συνεχούς διαλόγου και συνεργασίας με τους Αφρικανούς εταίρους της. Ήδη έχουν δημιουργηθεί σημαντικά πλαίσια διαλόγου όπως ο διάλογος Αφρικής-ΕΕ για τη μετανάστευση και την κινητικότητα. Άλλες πρωτοβουλίες φέρνουν σε επαφή ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και θεσμούς με τους ομολόγους τους από την Κεντρική, Δυτική

²⁹ Διακήρυξη της Νέας Υόρκης για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες που εγκρίθηκε στις 19 Σεπτεμβρίου 2016 από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών.

και Βόρεια Αφρική («διαδικασία του Ραμπάτ») και από τη Βόρεια και Ανατολική Αφρική («διαδικασία του Χαρτούμ»). Ηγέτες από 31 ευρωπαϊκές και 35 αφρικανικές χώρες ως μέλη των εν λόγω διαδικασιών διαλόγου δεσμεύτηκαν να εφαρμόσουν ένα φιλόδοξο σχέδιο δράσης στη Βαλέτα τον Νοέμβριο του 2015.

Η πιο φιλόδοξη και πρωτοποριακή προσέγγιση για την αποτελεσματική διαχείριση της μετανάστευσης είναι το *πλαίσιο εταιρικής σχέσης*³⁰ το οποίο παρέχει ένα κεντρικό πλαίσιο για την πρακτική συνεργασία με σκοπό την αντιμετώπιση των γενεσιουργών αιτιών της μετανάστευσης και τη διαχείριση της μετανάστευσης μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών προέλευσης και διέλευσης, με πλήρη σεβασμό των υποχρεώσεων τήρησης του ανθρωπιστικού δικαίου και των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Μέσα στο πνεύμα του πλαισίου εταιρικής σχέσης, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν ήδη εντείνει τις προσπάθειές τους έναντι των εταίρων τους στη Βόρεια Αφρική προκειμένου να σώζουν περισσότερες ζωές στη Μεσόγειο και να διαχειριστούν πιο αποτελεσματικά τις μεταναστευτικές ροές. Οι εν λόγω προσπάθειες είχαν ως αποτέλεσμα την κοινή ανακοίνωση *Μετανάστευση στη διαδρομή της Κεντρικής Μεσογείου – Διαχείριση των ροών, διάσωση ανθρώπινων ζωών*³¹ και επιβεβαιώθηκαν ξανά από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Διακήρυξη της Μάλτας³² για τη διαχείριση της διαδρομής της Κεντρικής Μεσογείου.

Το Καταπιστευματικό Ταμείο Έκτακτης Ανάγκης της ΕΕ για την Αφρική³³ αποτελεί βασικό εργαλείο για την εφαρμογή των δεσμεύσεων που συμφωνήθηκαν στη Βαλέτα, δεδομένου ότι παραμένει ύψιστης σημασίας για την προσέγγιση του πλαισίου εταιρικής σχέσης. Με κεφάλαια άνω των 2,6 δισ. EUR³⁴ και καλύπτοντας την περιοχή του Σαχέλ, την περιοχή της λίμνης Τσαντ, το Κέρας της Αφρικής και τη Βόρεια Αφρική, το Καταπιστευματικό Ταμείο Έκτακτης Ανάγκης της ΕΕ για την Αφρική αντιμετωπίζει τα βαθύτερα αίτια της αστάθειας, της παράτυπης μετανάστευσης, της αναγκαστικής εκτόπισης³⁵ και της εμπορίας ανθρώπων, στηρίζοντας τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική ανάπτυξη, την ανθεκτικότητα, τη διαχείριση της μετανάστευσης καθώς και τη σταθερότητα και διακυβέρνηση.

³⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σχετικά με τη θέσπιση νέου πλαισίου εταιρικής σχέσης με τρίτες χώρες βάσει του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Δράσης για τη Μετανάστευση [COM\(2016\) 385 final](#).

³¹ Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο «Μετανάστευση στη διαδρομή της Κεντρικής Μεσογείου – Διαχείριση των ροών, διάσωση ανθρώπινων ζωών». JOIN(2017) 4.

³² <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>

³³ Απόφαση της Επιτροπής [C\(2015\)7293](#) final της 20ής Οκτωβρίου 2015.

³⁴ Με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης ως κύρια πηγή χρηματοδότησης και τις συμφωνηθείσες συνεισφορές από τα κράτη μέλη και άλλους χορηγούς βοήθειας. Αναγγέλλει πρόσθετο ποσό 200 εκατ. EUR το 2017 για τη θυρίδα της Βόρειας Αφρικής του Καταπιστευματικού Ταμείου της ΕΕ για την Αφρική, με κύρια προτεραιότητα σε έργα που σχετίζονται με τη μετανάστευση όσον αφορά τη Λιβύη.

³⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Ζώντας με αξιοπρέπεια: από την εξάρτηση στην αυτονομία – Αναγκαστικές εκτοπίσεις και ανάπτυξη» [COM\(2016\)234](#).

Πέρα από τις εν λόγω διαδικασίες και πρωτοβουλίες, το προτεινόμενο Ευρωπαϊκό Εξωτερικό Επενδυτικό Σχέδιο³⁶ θα καταστεί το ισχυρότερο μέσο της ΕΕ για την προώθηση των επενδύσεων και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην Αφρική, συμβάλλοντας στη βιώσιμη ανάπτυξη και στοχεύοντας άμεσα στα γενεσιουργά αίτια της μετανάστευσης και της αναγκαστικής εκτόπισης.

Εντός των εν λόγω υφιστάμενων πλαισίων, η ΕΕ προτείνει τη σύσφιξη της εταιρικής σχέσης μέσω της συνέχισης των προσπαθειών στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης, καθώς και με στόχο τα εξής:

i) αντιμετώπιση των περιφερειακών μεταναστευτικών ροών και των σχετικών διασυνοριακών προκλήσεων, με:

- τη στήριξη της έγκρισης και εσωτερικής διαχείρισης ρυθμιστικών πλαισίων που ευνοούν τη νόμιμη μετανάστευση και κινητικότητα εντός της Αφρικής·
- την αντιμετώπιση της αναγκαστικής εκτόπισης και την προώθηση της διεθνούς προστασίας με βάση την αρχή του επιμερισμού ευθυνών, με τη στήριξη της διατήρησης και ενίσχυσης του ανθρώπινου κεφαλαίου εκείνων που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους, τη διασφάλιση της προστασίας τους και, εν τέλει, την παροχή αναπτυξιακών οφελών για τους εκτοπισμένους και τις χώρες υποδοχής τους·
- την ενίσχυση της συνεργασίας για τη διαχείριση των συνόρων, μεταξύ άλλων μέσω της έννοιας της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων·
- την από κοινού εργασία με σκοπό την ολοκλήρωση των παγκόσμιων συμφώνων το 2018 και τη στενή συνεργασία με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς·

ii) μεγιστοποίηση των μερισμάτων της νόμιμης μετανάστευσης και κινητικότητας και των δυνατοτήτων της ως μοχλού ανάπτυξης, με:

- την περαιτέρω στήριξη του έργου του Αφρικανικού Ινστιτούτου Εμβασμάτων·
- τη βελτίωση των γνώσεων, της λειτουργίας και της ικανότητας της αφρικανικής διασποράς ως παράγοντα ανάπτυξης·
- την περαιτέρω στήριξη των επενδύσεων και της επιχειρηματικότητας της διασποράς σε χώρες προέλευσης·
- την περαιτέρω αύξηση των φοιτητών και της κινητικότητας των ερευνητών·

iii) ενίσχυση της συνεργασίας σε θέματα παράτυπης μετανάστευσης, με

- τη στήριξη της εφαρμογής συνολικών νομοθετικών πλαισίων που θα καλύπτουν όλες τις πτυχές της εμπορίας και παράνομης διακίνησης ανθρώπων, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του οργανωμένου εγκλήματος και τα

³⁶ Πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ETBA) και τη θέσπιση της εγγύησης του ETBA και του Ταμείου Εγγυήσεων του ETBA (COM(2016)586). Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων «Ενίσχυση των ευρωπαϊκών επενδύσεων για την απασχόληση και την ανάπτυξη: Προς τη δεύτερη φάση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων και προς ένα νέο Ευρωπαϊκό Εξωτερικό Επενδυτικό Σχέδιο». Βρυξέλλες, 14.9.2016, [COM\(2016\) 581 final](#).

συμπληρωματικά της πρωτόκολλα, μεταξύ άλλων μέσω της εντατικοποίησης της συνεργασίας για την καταπολέμηση των δικτύων εμπορίας και παράνομης διακίνησης ανθρώπων·

- τη θέσπιση των κατάλληλων μέτρων για τη διαχείριση των εισερχόμενων και εξερχόμενων μεταναστευτικών ροών και των ροών διέλευσης, μεταξύ άλλων, με την προώθηση της δημιουργίας αξιόπιστων συστημάτων ληξιαρχικής καταχώρισης/ταυτοποίησης, καθώς και διαδικασιών που εξασφαλίζουν τον σεβασμό των δικαιωμάτων των μεταναστών και της αρχής της μη επαναπροώθησης·
- την πρόληψη και την αποθάρρυνση της χρήσης των παράνομων διαύλων μετανάστευσης και την ενίσχυση της συνεργασίας για τη διευκόλυνση της επιστροφής και της βιώσιμης επανένταξης των παράτυπων μεταναστών, με παράλληλη προαγωγή της νόμιμης μετανάστευσης και των ευκαιριών κινητικότητας.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες

- **Υποστήριξη αφρικανικών πρωτοβουλιών για τη νόμιμη μετανάστευση και κινητικότητα εντός των αφρικανικών συνόρων**, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης για ανάπτυξη του πρωτοκόλλου για την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων στην Αφρική και για το πρωτόκολλο που αφορά το ειδικό δικαίωμα στην εθνικότητα και την εξάλειψη απάτριδων πληθυσμών στην Αφρική· στήριξη των συστημάτων κοινωνικής προστασίας συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας μεταφοράς κοινωνικών δικαιωμάτων και των μηχανισμών δυνατότητας μεταφοράς και αναγνώρισης δεξιοτήτων και προσόντων.
- **Αύξηση της συνεργασίας Αφρικής-ΕΕ για την καταπολέμηση των δικτύων λαθραίας διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων**, μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης της προσχώρησης των αφρικανικών κρατών στη «Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος» και τα συμπληρωματικά της πρωτόκολλα, και της εφαρμογής τους από αυτά.

5.2. Δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας, ιδίως για τους νέους

Στο θεματολόγιο για το 2063 η Αφρική οραματίζεται μια παραδειγματική στροφή που θα επιτρέπει «σε μια ενημερούσα ήπειρο να καθοδηγεί, με τα δικά της μέσα και πόρους, τη δική της ανάπτυξη και όπου οι οικονομίες μετασχηματίζονται δομικά μέσω της εκβιομηχάνισης, της μεταποίησης και της προστιθέμενης αξίας για τη δημιουργία επιμερισμένης μεγέθυνσης μέσω της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα, της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας αξιοπρεπών θέσεων εργασίας για όλους».

Με στόχο να γίνει πραγματικότητα η εν λόγω παραδειγματική στροφή, η ΕΕ συνδυάζει την εκβιομηχάνιση της Αφρικής με τον απώτερο στόχο της δημιουργίας πλούτου μέσω καλύτερων και περισσότερων θέσεων εργασίας, εστιάζοντας στην αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας και των ποιοτικών επενδύσεων σε τομείς προστιθέμενης αξίας και υψηλής έντασης εργασίας, ιδίως στον αγροδιατροφικό τομέα, με σεβασμό στα διεθνώς συμφωνημένα εργασιακά δικαιώματα και τις αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας. Συγχρόνως, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι ο οικονομικός μετασχηματισμός

λαμβάνει υπόψη τις προκλήσεις και ευκαιρίες της κλιματικής αλλαγής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

A. Προσέλκυση υπεύθυνων και βιώσιμων επενδύσεων

Η μακροοικονομική σταθερότητα, η δημιουργία περιφερειακών αγορών, το κατάλληλο επενδυτικό κλίμα και μια διαφοροποιημένη οικονομία προστιθέμενης αξίας είναι σημαντικά για την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας.

Ο ιδιωτικός τομέας παρέχει τις περισσότερες δυνατότητες δημιουργίας θέσεων εργασίας και επομένως είναι σημαντική η προσέλκυση υπεύθυνων ιδιωτικών – εγχώριων και ξένων – επενδύσεων στην Αφρική. Αυτό προϋποθέτει την ανάπτυξη σταθερών και ανοικτών χρηματοπιστωτικών συστημάτων για αύξηση της χορήγησης πιστώσεων από τον ιδιωτικό τομέα και τη δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος, παράλληλα με την ενθάρρυνση της υπεύθυνης συμπεριφοράς των επενδυτών ώστε να συμμορφώνονται με τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά πρότυπα και τη χρηστή εταιρική διακυβέρνηση.

Αφρικανικό όραμα

Στο θεματολόγιο για το 2063 η Αφρική φιλοδοξεί να γίνει «μια ήπειρος όπου η ελευθερία των ανθρώπων, των κεφαλαίων, των αγαθών και των υπηρεσιών θα έχει ως αποτέλεσμα σημαντική αύξηση των εμπορικών συναλλαγών και επενδύσεων». Αυτό μεταφράζεται στην ανάγκη προώθησης «μακροοικονομικών πολιτικών που διευκολύνουν την ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, τις επενδύσεις και την εκβιομηχάνιση», καθώς και «ανάπτυξης του αφρικανικού ιδιωτικού τομέα μέσω της δέσμευσης και ενός ευνοϊκού κλίματος, προωθώντας τις παναφρικανικές επιχειρήσεις μέσω της ανάπτυξης περιφερειακών κόμβων μεταποίησης και της αναβάθμισης των ενδοαφρικανικών εμπορικών συναλλαγών».

Δράση της ΕΕ

Η ΕΕ συνεργάζεται στενά με Αφρικανούς εταίρους για την ανάπτυξη επιχειρηματικού περιβάλλοντος και επενδυτικού κλίματος, την πρόοδο της διαδικασίας οικονομικής ολοκλήρωσης της Αφρικής σε εθνικό, περιφερειακό και ηπειρωτικό επίπεδο καθώς και για τη συγκέντρωση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων σε ολόκληρη την ήπειρο. Η τόνωση ιδίως των ιδιωτικών επενδύσεων ως συμπλήρωμα των περιορισμένων δημόσιων πόρων είναι απαραίτητη και βρίσκεται στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου.

Η ΕΕ αποβλέπει στη σύσφιξη της εταιρικής σχέσης με στόχο τα εξής:

i) προώθηση μαζικών υπεύθυνων και βιώσιμων επενδύσεων στην Αφρική, ιδίως στο πλαίσιο του προτεινόμενου Ευρωπαϊκού Εξωτερικού Επενδυτικού Σχεδίου, με:

- την υποστήριξη ενός προβλέψιμου και ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος στην Αφρική για υπεύθυνες και βιώσιμες επενδύσεις, μέσω διαλόγου με αφρικανικές χώρες και τον ιδιωτικό τομέα·
- τη στήριξη βασικών υποδομών διευκόλυνσης, ιδίως δε σε τομείς όπως η βιώσιμη ενέργεια, το ύδωρ, οι μεταφορές, οι τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών, το περιβάλλον, η βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων και η γαλαζία

ανάπτυξη, οι κοινωνικές υποδομές, το ανθρώπινο κεφάλαιο, που θα επιτευχθεί με την προσφορά εταιρικών σχέσεων με τη βιομηχανία της ΕΕ, ιδίως σε τομείς των οποίων ηγείται παγκοσμίως·

- τη στήριξη των επιχειρηματιών, των μικρομεσαίων και των νεοσύστατων επιχειρήσεων της Αφρικής, μέσω αποκλειστικών δομών και υπηρεσιών στήριξης των τοπικών επιχειρήσεων·
- τη συνεργασία με διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και αναπτυξιακές τράπεζες για την αξιοποίηση πόρων από κεφαλαιουχικές αγορές, μέσω της επικέντρωσης σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας με τις μεγαλύτερες δυνατότητες για δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας και ανάπτυξη με χαμηλές εκπομπές και της αξιοποίησης των ευκαιριών που προσφέρουν η πράσινη, η γαλάζια και η κυκλική οικονομία·
- την προώθηση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και των πλαισίων υπεύθυνης επιχειρηματικής δεοντολογίας·

ii) προώθηση ευρωπαϊκών και αφρικανικών επιχειρηματικών σχέσεων, με:

- την καθιέρωση εποικοδομητικού διαλόγου με τον ευρωπαϊκό και αφρικανικό ιδιωτικό τομέα, μέσω μιας πλατφόρμας βιώσιμης ανάπτυξης των επιχειρήσεων της Αφρικής (SB4A) στο πλαίσιο του εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου, επιχειρηματικών φόρουμ και «αποστολών οικονομικής διπλωματίας» των Ευρωπαίων επενδυτών στην Αφρική·
- την περαιτέρω ενίσχυση των εμπορικών σχέσεων ΕΕ-Αφρικής, διασφαλίζοντας ότι οι εταίροι θα μπορούν να αποκομίσουν πλήρως τα οφέλη του σταθερού και προβλέψιμου πλαισίου που παρέχεται από τις συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης, τις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών και λοιπά επωφελή εμπορικά καθεστώτα, στο πλαίσιο ενός ενισχυμένου πολυμερούς εμπορικού συστήματος. Θα επωφεληθούν, επίσης, από την αναθεώρηση της στρατηγικής της ΕΕ σχετικά με τη βοήθεια για το εμπόριο·

iii) υποστήριξη της φιλοδοξίας της Αφρικής να οικοδομήσει μια πραγματική ενδοαφρικανική αγορά, με:

- τη διευκόλυνση του εμπορίου με βιώσιμη τελωνειακή μεταρρύθμιση και στήριξη του εκσυγχρονισμού·
- την περαιτέρω ενίσχυση της «παναφρικανικής υποδομής για την ποιότητα»³⁷ με ειδική έμφαση στην ανάπτυξη ενός παναφρικανικού συστήματος τυποποίησης, που θα εμπνέεται από τις βέλτιστες πρακτικές της ενιαίας αγοράς της ΕΕ·
- την ενίσχυση των προπαρασκευαστικών εργασιών της ηπειρωτικής ζώνης ελεύθερων συναλλαγών.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες

³⁷ Η παναφρικανική υποδομή για την ποιότητα, η οποία εγκαινιάστηκε επίσημα το 2013, αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανάπτυξης και εφαρμογής των αφρικανικών πολιτικών για πρότυπα, μετρήσεις, αξιολόγηση συμμόρφωσης και διαπίστευση.

- **Πραγματοποίηση μαζικών επενδύσεων της ΕΕ στην Αφρική μέσω του προτεινόμενου εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου**, μέσω του οποίου αναμένεται να κινητοποιηθούν επενδύσεις ύψους 44 δισ. EUR έως το 2020, που θα υποστηρίζονται από εποικοδομητικό διάλογο με τον ευρωπαϊκό και αφρικανικό ιδιωτικό τομέα στο πλαίσιο της πλατφόρμας βιώσιμης ανάπτυξης των επιχειρήσεων της Αφρικής (SB4A). Θα επιδιώκονται συνέργειες με παρόμοιες εθνικές πρωτοβουλίες από τα κράτη μέλη της ΕΕ και σε πολυμερές επίπεδο, ιδίως με το «Σύμφωνο» της G20 με την Αφρική».
- **Υποστήριξη ενός πιο προβλέψιμου και ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος στην Αφρική**, ιδίως μέσω της επικύρωσης των κατευθυντήριων αρχών Αφρικής-ΕΕ για χάραξη επενδυτικής πολιτικής.
- **Υποστήριξη του ψηφιακού θεματολογίου της Αφρικής**, το οποίο εστιάζει στην ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, πρωτοβουλιών και επενδύσεων που διευκολύνουν την ανάπτυξη γεωργικών επιχειρήσεων μέσω πρόσβασης στην αγορά και χρήσης κλιματικών και περιβαλλοντικών δεδομένων, καθώς και στην ανάπτυξη ανοικτού περιβάλλοντος ψηφιακής έρευνας για την προώθηση δεξιοτήτων και γνώσεων.

B. Ενεργειακή τροφοδότηση της Αφρικής

Η επίτευξη καθολικής πρόσβασης σε προσιτή, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια στην Αφρική, μεταξύ άλλων σε αγροτικές περιοχές, επίσης αποτελεί μια ευκαιρία για ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και δημιουργία θέσεων εργασίας για τις δύο ηπείρους, η οποία ευθυγραμμίζεται με την πρόκληση που αφορά το κλίμα. Η ενίσχυση της συνεργασίας με βάση τις κοινές αξίες της μετάβασης στην καθαρή ενέργεια που προωθεί η ΕΕ και στην οποία πρωτοστατεί παγκοσμίως, αποτελεί κοινό συμφέρον.

Η ζήτηση για ηλεκτρικό ρεύμα αναμένεται να τριπλασιαστεί στην Αφρική έως το 2030³⁸ με τη μεγέθυνση των οικονομιών, την αύξηση του πληθυσμού και την αστικοποίηση. Περίπου 700 εκατ. άνθρωποι, κυρίως στην υποσαχάρια Αφρική, δεν έχουν πρόσβαση σε σύγχρονες μορφές ενέργειας σήμερα και ούτε τα τρέχοντα ποσοστά ηλεκτροδότησης ούτε η ετήσια αύξηση του ΑΕΠ δεν επαρκούν για να εξασφαλιστεί η καθολική πρόσβαση στην ενέργεια. Ωστόσο, οι πλούσιες εγχώριες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας των αφρικανικών κρατών υπερβαίνουν κατά πολύ τις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες τους. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Αφρικής εξαρτάται από την αυξημένη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, τη βελτίωση των διασυννοριακών διασυνδέσεων, μεταξύ άλλων με την Ευρώπη, και το κατάλληλο πλαίσιο πολιτικής για τη διακυβέρνηση του τομέα της ενέργειας. Η δημόσια χρηματοδότηση από μόνη της δεν θα μπορούσε να ανταποκριθεί στις επενδύσεις που απαιτούνται για την κάλυψη της εν λόγω ζήτησης.

³⁸ IRENA, 2015.

Αφρικανικό όραμα

Η Αφρική είναι αποφασισμένη να συμμετέχει στις παγκόσμιες προσπάθειες για κλιματική αλλαγή που υποστηρίζουν και διευρύνουν τον χώρο πολιτικής για βιώσιμη ανάπτυξη στην ήπειρο. Οι εν λόγω προσπάθειες περιλαμβάνουν μέτρα τα οποία θεσπίζονται σε αφρικανικές εθνικά καθορισμένες πρωτοβουλίες για την κλιματική αλλαγή. Στο θεματολόγιο για το 2063 η Αφρική οραματίζεται να «αξιοποιήσει όλους τους αφρικανικούς ενεργειακούς πόρους για να διασφαλίζεται σύγχρονη, αποτελεσματική, αξιόπιστη, οικονομικά αποδοτική, ανανεώσιμη και φιλική προς το περιβάλλον ενέργεια για όλα τα αφρικανικά νοικοκυριά, τις βιομηχανίες και τους θεσμούς».

Δράση της ΕΕ

Η ΕΕ συνεργάζεται με την Αφρική στον τομέα της ενέργειας επί σειρά ετών και ηγείται των προσπαθειών στο πλαίσιο της δεκαετίας της βιώσιμης ενέργειας για όλους³⁹, με στόχο την αύξηση της παραγωγής και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, αυξάνοντας το μερίδιο της ανανεώσιμης ενέργειας και μειώνοντας την αναλογία ορυκτών καυσίμων στη συνολική παραγωγή ενέργειας.

Η ΕΕ έχει θέσει φιλόδοξους στόχους για τη συνεργασία με την υποσαχάρια Αφρική στον τομέα της βιώσιμης ενέργειας⁴⁰, συμβάλλοντας επίσης στους στόχους της διάσκεψης COP21: έως το 2020 η ΕΕ θα ενισχύσει την εξασφάλιση πρόσβασης 30 εκατ. ανθρώπων στη βιώσιμη ενέργεια, μέσω της επίτευξης ικανότητας παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας 5 GW και της εξοικονόμησης 11 εκατ. τόνων CO₂ ετησίως, στο πλαίσιο της υποστήριξης της αφρικανικής πρωτοβουλίας για ανανεώσιμη ενέργεια.

Στην περίπτωση της Βόρειας Αφρικής, η εταιρική σχέση για την ενέργεια εξακολουθεί να εξελίσσεται σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο της Ένωσης για τη Μεσόγειο. Σε διμερές επίπεδο, η ΕΕ συνεργάζεται με τις χώρες της Βόρειας Αφρικής με ένα ευρύ χαρτοφυλάκιο προγραμμάτων χρηματοοικονομικής και τεχνικής βοήθειας και, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ενός βασικού προμηθευτή ενέργειας, όπως η Αλγερία, μέσω μιας στρατηγικής εταιρικής σχέσης για την ενέργεια.

Η ΕΕ αποβλέπει στη σύσφιξη της εταιρικής σχέσης, εντείνοντας τις προσπάθειές της με στόχο τα εξής:

ι) προώθηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στην Αφρική, ιδίως στο πλαίσιο του προτεινόμενου εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου, με:

- τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μέσω μιας πλατφόρμας υψηλού επιπέδου για την ανάπτυξη ισχυρού οικονομικού παράγοντα για επιταχυνόμενες επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα στην Αφρική·
- την ανάληψη καταλυτικού ρόλου, παρέχοντας βοήθεια προς τις αφρικανικές κυβερνήσεις να βελτιώσουν το ευνοϊκό περιβάλλον για τον τομέα της ενέργειας. Με βάση τα συνολικά πλαίσια πολιτικής για την ενέργεια και το κλίμα,

³⁹ Το 2012 η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών κήρυξε τη δεκαετία 2014-2024 δεκαετία βιώσιμης ενέργειας για όλους.

⁴⁰ Πάνω από 2,7 δισ. EUR προβλέπονται για την περίοδο 2014-2020 από την ΕΕ.

συμπεριλαμβανομένης της πιο πρόσφατης δέσμης μέτρων «καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους»⁴¹, η ΕΕ μπορεί να ανταλλάξει κατά περίπτωση με τους Αφρικανούς εταίρους ένα πλήθος από μοναδικές εμπειρίες, γνώσεις και βέλτιστες πρακτικές στην ανάλυση πολιτικής και το ρυθμιστικό πλαίσιο για να επιφέρει τη βιώσιμη παραγωγή ενέργειας και τον εκσυγχρονισμό των ενεργειακών συστημάτων και, κατά περίπτωση, την ολοκλήρωση της περιφερειακής αγοράς·

- τη συμβολή στην ανάπτυξη της περιφερειακής ολοκλήρωσης των αγορών ενέργειας στην Αφρική, μέσω της εναρμόνισης των κανονισμών για την ηλεκτρική ενέργεια·
- την προώθηση των διασυννοριακών διασυνδέσεων, μεταξύ άλλων με την Ευρώπη, για τη διασφάλιση αξιοπιστίας και προσιτού ενεργειακού εφοδιασμού·

ii) διεύρυνση στρατηγικών συμμαχιών και συνεργασίας, με:

- την εντατικοποίηση του διαλόγου και του συντονισμού στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης Αφρικής-ΕΕ για την ενέργεια, με κράτη μέλη της ΕΕ, μέσω της πρωτοβουλίας της ΕΕ για την ενέργεια, και βασικούς εταίρους και πρωτοβουλίες όπως οι G20, G7, SE4All και USAID Power Africa, για την προώθηση της συνεργασίας·
- τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων με τις τοπικές αρχές σε μια εκ των κάτω προς τα άνω μετάβαση στην παγκόσμια οικονομία και κοινωνία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή, μεταξύ άλλων μέσω πρωτοβουλιών όπως είναι το Παγκόσμιο Σύμφωνο των Δημάρχων (η οποία βασίζεται στο επιτυχές Σύμφωνο των Δημάρχων της ΕΕ) και την περαιτέρω επέκταση των περιφερειακών στοιχείων της Αφρικής·
- την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ ερευνητών και φορέων καινοτομίας στο πλαίσιο του διαλόγου πολιτικής υψηλού επιπέδου ΕΕ-Αφρικής για την επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες

- **Συνεισφορά της ΕΕ στην αφρικανική πρωτοβουλία για ανανεώσιμη ενέργεια και επίτευξη ικανότητας παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας 5 GW έως το 2020, και παράλληλα εξασφάλιση της πρόσβασης στη βιώσιμη ενέργεια 30 εκατ. ανθρώπων στην Αφρική και εξοικονόμηση 11 εκατ. τόνων CO2 ετησίως.**
- **Δρομολόγηση νέας πρωτοβουλίας για τη διευκόλυνση της συνεργασίας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της ΕΕ και της Αφρικής για αύξηση των επενδύσεων στον τομέα της βιώσιμης ενέργειας της Αφρικής μέσω μιας πλατφόρμας υψηλού επιπέδου για τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος και την εξάλειψη των κινδύνων των ιδιωτικών επενδύσεων, τη διευκόλυνση της ανταλλαγής γνώσεων για καινοτόμα επιχειρηματικά και χρηματοδοτικά μοντέλα και βέλτιστες πρακτικές για μόχλευση δημόσιας χρηματοδότησης.**
- **Δρομολόγηση νέας εταιρικής σχέσης ΕΕ-Αφρικής για την έρευνα και την καινοτομία στην κλιματική αλλαγή και τη βιώσιμη ενέργεια μέσω της εστίασης**

⁴¹ [COM\(2016\) 860 final](#)

στην ανάπτυξη⁴² και τη δημιουργία υποδομών για αποδοτική και ανανεώσιμη ενέργεια και στις κλιματικές υπηρεσίες.

Γ. Μετασχηματισμός της αφρικανικής γεωργίας και των γεωργικών επιχειρήσεων και της γαλάζιας οικονομίας της, συμπεριλαμβανομένης της αλιείας

Η γεωργία, συμπεριλαμβανομένων του ζωικού κεφαλαίου, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, είναι ζωτικής σημασίας για την Αφρική. Αποτελεί τη βασική πηγή εισοδήματος για περίπου το 90 % του αγροτικού πληθυσμού της ηπείρου και παρέχει τα μέσα διαβίωσης για περίπου το 75 % του εργατικού δυναμικού, το ήμισυ του οποίου είναι γυναίκες. Η παραγωγικότητα παραμένει σε χαμηλά επίπεδα και στηρίζεται σε γεωργία συντήρησης μικρής κλίμακας και στην παραδοσιακή αλιεία. Η έλλειψη κεφαλαίου, η μη βιώσιμη διαχείριση πόρων, τα θέματα κυριότητας γης και η ανασφάλεια στη θάλασσα αποτελούν βασικά εμπόδια που δυσχεραίνουν την απαιτούμενη ανάπτυξη. Η Αφρική χάνει αρκετά δισεκατομμύρια ευρώ εξαιτίας των αναξιοποίητων ιχθυοαποθεμάτων και της ανεπαρκούς διαχείρισης της αλιείας. Επιπλέον, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής —τρέχουσες και αναμενόμενες— ασκούν επιπρόσθετη πίεση στους τομείς.

Η ελευθέρωση του δυναμικού των τομέων παραγωγής τροφίμων φαίνεται ότι είναι ένας από τους αποτελεσματικότερους τρόπους για την αντιμετώπιση της επισιτιστικής ασφάλειας, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και ευκαιριών απόκτησης εισοδήματος και την ενδυνάμωση εκατοντάδων εκατομμυρίων Αφρικανών, ιδίως δε των νέων.

Αφρικανικό όραμα

Στο θεματολόγιο για το 2063, η Αφρική φιλοδοξεί να «μετασχηματίσει, να μεγεθύνει και να εκβιομηχανίσει τις οικονομίες της, μεταξύ άλλων μέσω της προστιθέμενης αξίας των φυσικών πόρων, των σχεδίων παραγωγικότητας και των περιφερειακών αλυσίδων αξίας» προωθώντας παράλληλα την «εφαρμογή των βιομηχανικών πολιτικών σε όλα τα επίπεδα, με επίκεντρο τις ΠΜΜΕ⁴³ και τις γεωργικές επιχειρήσεις» και «στρατηγικών για την ανάπτυξη των αφρικανικών γαλάζιων/ωκεάνιων και πράσινων οικονομιών»⁴⁴.

Δράση της ΕΕ

Η ΕΕ είναι ένας από τους βασικούς εταίρους της Αφρικής για την ανάπτυξη της γεωργίας και της γαλάζιας οικονομίας⁴⁵. Η δράση της αποσκοπεί στην ενίσχυση του ρόλου υπεύθυνων αλυσίδων αξίας σε αναπτυξιακά προγράμματα για τη γεωργία και τη

⁴² Σύμφωνα με το COM (2016) 763

⁴³ Πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις

⁴⁴ Ο μετασχηματισμός της γεωργίας της Αφρικής βασίζεται στο συνολικό πρόγραμμα γεωργικής ανάπτυξης της Αφρικής (CAADP). Η δήλωση του Μαλάμπο του 2014 που εκδόθηκε από την Αφρικανική Ένωση για την επιτάχυνση της γεωργικής ανάπτυξης και του μετασχηματισμού με σκοπό την κοινή ευημερία και βελτίωση των μέσων βιοπορισμού δίνει περαιτέρω ώθηση στο CAADP και παρέχει κατευθύνσεις για τη γεωργία στην ήπειρο για τα επόμενα 10 έτη.

⁴⁵ Πάνω από 4,2 δισ. EUR προβλέπονται από την ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 με σκοπό τη στήριξη δράσεων που αφορούν την επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια και τη βιώσιμη γεωργία και αλιεία στην Αφρική.

θάλασσα και στην ενίσχυση του συνοδευτικού ρυθμιστικού και πολιτικού πλαισίου, παράλληλα με τη διαχείριση πολύτιμων πόρων όπως το νερό και η γη με βιώσιμο τρόπο.

Η ΕΕ αποβλέπει στη σύσφιξη της εταιρικής σχέσης, εντείνοντας τις προσπάθειές της με στόχο τα εξής:

i) προώθηση της ανάπτυξης υπεύθυνων και βιώσιμων αλυσίδων αξίας, με:

- τη διευκόλυνση των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο αλυσίδων αξίας αγροτικών ειδών διατροφής, με βάση πρωτοβουλίες όπως το χρηματοδοτικό μέσο για τη γεωργία (AgriFI), το προτεινόμενο Εξωτερικό Επενδυτικό Σχέδιο και την καθοδήγηση του Οργανισμού Επισιτισμού και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών-Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης για υπεύθυνες γεωργικές αλυσίδες αξίας·
- την παροχή βοήθειας στην Αφρική προκειμένου να αξιοποιήσει ευκαιρίες της αγοράς για την αφρικανική παραγωγή τροφίμων. Οι συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης προσφέρουν σημαντικές ευκαιρίες, συμπεριλαμβανομένων της ελεύθερης πρόσβασης στην ΕΕ, ευέλικτων κανόνων για την προμήθεια πρώτων υλών, διαλόγου και συνεργασίας για τη γεωργία και σχεδίων εφαρμογής των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης. Για λιγότερο αναπτυγμένες χώρες χωρίς συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης, η ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά παρέχεται μέσω της πρωτοβουλίας «Όλα εκτός από όπλα». Η ΕΕ θα συνεχίσει επίσης να στηρίζει την ανάπτυξη της ικανότητας της Αφρικής να συμμορφώνεται με τα πρότυπα ασφάλειας και ποιότητας, μεταξύ άλλων σε θέματα υγειονομικής ή φυτοϋγειονομικής προστασίας·
- την αύξηση της βιώσιμης παραγωγικότητας του αφρικανικού τομέα της αλιείας μέσω διεύρυνσης, κατά περίπτωση, του δικτύου των συμφωνιών εταιρικής σχέσης για βιώσιμη αλιεία μεταξύ της ΕΕ και αφρικανικών χωρών και τη βελτίωση της ικανότητας των Αφρικανών εταίρων για διαχείριση της βιώσιμης αλιείας και καταπολέμηση της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (ΠΛΑ) μέσω συνεργασίας και διαλόγου στο πλαίσιο του κανονισμού της ΕΕ για την ΠΛΑ⁴⁶.
- την προώθηση της υλοποίησης της δράσης για το κλίμα στην αφρικανική γεωργία, όπως προβλέπεται σε εθνικά καθορισμένες συνεισφορές των αφρικανικών χωρών·
- την προώθηση της αποτελεσματικής ενσωμάτωσης της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την αποκατάσταση και μείωση των κινδύνων καταστροφών στην αφρικανική γεωργία, μεταξύ άλλων μέσω της αποκατάστασης των οικοσυστημάτων και λύσεων που βασίζονται στη φύση·

ii) προώθηση δεξιοτήτων, καινοτομίας και συνεργατικής έρευνας, με:

- την ενίσχυση της κινητοποίησης Ευρωπαίων και Αφρικανών εμπειρογνομόνων στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, ιδίως με την ενίσχυση της υλοποίησης του χάρτη πορείας Αφρικής-ΕΕ για την επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια και τη

⁴⁶ [Κανονισμός \(ΕΚ\) αριθ. 1005/2008 περί δημιουργίας κοινοτικού συστήματος πρόληψης, αποτροπής και εξάλειψης της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας](#)

βιώσιμη γεωργία⁴⁷ (FNSSA), της μελλοντικής εταιρικής σχέσης έρευνας και καινοτομίας στην περιοχή της Μεσογείου (PRIMA) και της συμμαχίας για έρευνα στον Ατλαντικό ωκεανό και την καινοτομία·

- τη βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης σε γεωργικές και αγροδιατροφικές επιχειρηματικές δραστηριότητες, με αξιοποίηση προγενέστερης και τρέχουσας στήριξης προς γεωργικές οργανώσεις·
- την κλιμάκωση της στήριξης για την πρόσβαση στη χρηματοδότηση, την πρόσβαση στη συνδεσιμότητα για μικρούς γεωργούς και τη χρήση ψηφιακών υπηρεσιών ηλεκτρονικής γεωργίας για την αύξηση της παραγωγικότητας και του εισοδήματος.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες

- **Προώθηση της ανάπτυξης αλυσίδων αξίας, μέσω της διευκόλυνσης υπεύθυνων επενδύσεων σε βιώσιμες επιχειρήσεις γεωργικών προϊόντων, καθώς και στην γαλάζια οικονομία,** με αξιοποίηση μέσων όπως το χρηματοδοτικό μέσο για τη γεωργία και το προτεινόμενο Ευρωπαϊκό Εξωτερικό Επενδυτικό Σχέδιο.
- **Πραγματοποίηση επενδύσεων της ΕΕ και της Αφρικής για τη στήριξη της έρευνας και καινοτομίας** στη γεωργία μέσω της εταιρικής σχέσης ΕΕ-Αφρικής για την έρευνα και καινοτομία στον χάρτη πορείας ΕΕ-Αφρικής για την επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια και τη βιώσιμη γεωργία και αύξηση της χρήσης νέων τεχνολογιών από τις τοπικές κοινότητες για αυξημένο γεωργικό εισόδημα και είδη διατροφής.
- **Διεύρυνση, κατά περίπτωση, του δικτύου συμφωνιών εταιρικής σχέσης για τη βιώσιμη αλιεία μεταξύ ΕΕ και αφρικανικών χωρών.**

Δ. Προώθηση γνώσεων και δεξιοτήτων

Παρά το γεγονός ότι η συμμετοχή στην εκπαίδευση στις περισσότερες αφρικανικές χώρες έχει αυξηθεί σημαντικά τις τελευταίες δεκαετίες, το 20 % και πλέον των παιδιών στην Αφρική, και ιδίως τα κορίτσια, εξακολουθούν να μην ολοκληρώνουν την πρωτοβάθμια εκπαίδευση· σχεδόν το 50 % δεν έχει πρόσβαση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και μόνο το 7 % έχει πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τα τρέχοντα επίπεδα απόκτησης βασικών γνώσεων που απαιτούνται ώστε οι νέοι να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους μέσω επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και ανώτερης εκπαίδευσης, εξακολουθούν να είναι πολύ χαμηλά. Πολλοί νέοι που καταφέρνουν να ολοκληρώσουν την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση δεν διαθέτουν τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες για περαιτέρω μάθηση και προκειμένου να είναι ενεργοί, υπεύθυνοι και παραγωγικοί πολίτες.

Υπάρχει αναντιστοιχία μεταξύ των δεξιοτήτων που λαμβάνουν οι νέοι μέσω της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της ανώτερης εκπαίδευσης και εκείνων που απαιτούνται για τον εργασιακό τους βίο. Τα εκπαιδευτικά συστήματα και τα

⁴⁷ [Χάρτης πορείας προς μια από κοινού χρηματοδοτούμενη εταιρική σχέση έρευνας και καινοτομίας ΕΕ-Αφρικής για την επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια και τη βιώσιμη γεωργία](#). Αντίς Αμπέμπα, 4-5 Απριλίου 2016.

συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης πρέπει να αποκτήσουν μεγαλύτερη συνάφεια με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, να συνδεθούν πιο στενά με την κοινωνική και βιομηχανική ανάπτυξη, να είναι πιο καινοτόμα και υψηλότερης ποιότητας. Δεδομένου ότι πολλοί νέοι εργάζονται στον άτυπο τομέα ή πρέπει να εξασφαλίσουν οι ίδιοι τα μέσα βιοπορισμού τους, είναι σημαντικό να έχουν πρόσβαση σε επιχειρηματική εκπαίδευση και κατάρτιση και υπηρεσίες στήριξης επιχειρήσεων, ώστε να είναι σε θέση να ενσωματωθούν στον επίσημο τομέα.

Η καλύτερη σύνδεση εκπαίδευσης, καινοτομίας και έρευνας θα βελτιώσει τη συμβολή της εκπαίδευσης σε θέσεις εργασίας και βιώσιμη ανάπτυξη, ιδίως στους τομείς της εξ αποστάσεως και ανοικτής μάθησης.

Αφρικανικό όραμα

Στο θεματολόγιο για το 2063 η Αφρική οραματίζεται να «λειτουργήσει ως καταλύτης της επανάστασης στην εκπαίδευση και τις δεξιότητες, να προωθήσει ενεργά τις επιστήμες, την τεχνολογία, την έρευνα και την καινοτομία, να αναπτύξει γνώσεις, ανθρώπινο κεφάλαιο, ικανότητες και δεξιότητες που απαιτούνται για την προώθηση της καινοτομίας».

Δράση της ΕΕ

Η ΕΕ είναι μακροχρόνιος εταίρος της Αφρικής στον τομέα της εκπαίδευσης, από την προσχολική και την πρωτοβάθμια έως την ανώτερη εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της επιχειρηματικής μάθησης⁴⁸ καθώς και στην έρευνα και καινοτομία.

Η ΕΕ προωθεί ίσες ευκαιρίες, λιγότερες ανισότητες και περισσότερες δυνατότητες απασχόλησης, με κοινωνική συνοχή, δικαιοσύνη, πολυμορφία, συμμετοχή όλων και την εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων.

Η ΕΕ αποβλέπει στη σύσφιξη της εταιρικής σχέσης, εντείνοντας τις προσπάθειές της με στόχο τα εξής:

ι) υποστήριξη ποιοτικής εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα, με:

- την αύξηση των κοινών προσπαθειών για διευκόλυνση της πρόσβασης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση αλλά και την ολοκλήρωσή της για όλα τα παιδιά, και ιδίως τα κορίτσια, μέσω διμερών προγραμμάτων και της πρωτοβουλίας «Εκπαίδευση για όλους»·
- την αντιμετώπιση του φύλου και της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας, στο πλαίσιο πρωτοβουλίας της ΕΕ για την ισότητα των φύλων·
- την περαιτέρω ενθάρρυνση της συμμετοχής των αφρικανικών χωρών στο πρόγραμμα Erasmus+, ώστε να αυξηθούν η κινητικότητα του προσωπικού και των φοιτητών και η ακαδημαϊκή συνεργασία, και να βελτιωθούν έτσι οι δεξιότητες των φοιτητών και η ποιότητα και σημασία της εκπαίδευσης·

⁴⁸ Στον τρέχοντα προγραμματισμό (2014-2020), η ΕΕ στηρίζει τη διμερή εκπαίδευση και τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Αφρική με περίπου 1,34 δισ. EUR. Για την ίδια περίοδο η ΕΕ επίσης στηρίζει την εκπαίδευση μέσω παγκόσμιων πρωτοβουλιών όπως η πρωτοβουλία «Εκπαίδευση για όλους» με 375 εκατ. EUR.

- την περαιτέρω ενθάρρυνση της περιφερειακής κινητικότητας και τη μεγαλύτερη υποστήριξη της εναρμόνισης της ανώτερης εκπαίδευσης μέσω διασυνοριακών προγραμμάτων, αναγνώρισης των προσόντων, βελτίωσης της διασφάλισης ποιότητας, της καινοτομίας και ενός βελτιωμένου σχεδίου «Tuning».

ii) διεύρυνση της υποστήριξης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της επιχειρηματικότητας, με:

- τη δρομολόγηση ενός μέσου της ΕΕ για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση που θα παρέχει εμπειρογνώσια υψηλού επιπέδου σε εθνικά ενδιαφερόμενα μέρη για τη στήριξη των διαδικασιών μετάβασης σε συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που διαμορφώνονται ανάλογα με τη ζήτηση και προσαρμόζονται στις ανάγκες και ευκαιρίες της αγοράς εργασίας.
- την υποστήριξη της κινητικότητας και της ανάπτυξης ικανοτήτων στην ανώτερη εκπαίδευση μέσω του Erasmus+ και την ανάπτυξη πιλοτικών σχεδίων για διεύρυνση των προγραμμάτων κινητικότητας Erasmus+ για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Αφρική.
- την υποστήριξη σχεδίων ανάπτυξης ικανοτήτων που προωθούν την ενεργό συμμετοχή γυναικών και νέων στην κοινωνία και την οικονομία, ιδίως μέσω βελτίωσης της μη τυπικής μάθησης και των συνεργιών ανάμεσα στα εκπαιδευτικά συστήματα και την αγορά εργασίας.
- την υποστήριξη της ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων και γραμματισμού και της χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών και υπηρεσιών στην παροχή μελλοντοστραφούς, χωρίς αποκλεισμούς και υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης. Συνεπάγεται επίσης την υποστήριξη της ικανότητας και των δεξιοτήτων των επιχειρηματιών, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, να χρησιμοποιούν ψηφιακές τεχνολογίες για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

iii) εντατικοποίηση της συνεργασίας Αφρικής-ΕΕ στον τομέα της έρευνας, με:

- τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ ερευνητών και φορέων καινοτομίας από την Αφρική και την Ευρώπη, μεταξύ άλλων με αύξηση των ευκαιριών επαγγελματικής ανάπτυξης για ερευνητές μέσω των δράσεων Marie Skłodowska-Curie και άλλων τύπων σχεδίων του «Ορίζοντα 2020».
- την υποστήριξη της δημιουργίας ικανοτήτων έρευνας στην Αφρική μέσω προγραμμάτων όπως οι υποτροφίες έρευνας της Αφρικανικής Ένωσης.
- την υποστήριξη ενός ανοικτού περιβάλλοντος ψηφιακής έρευνας για πανεπιστήμια και ερευνητικές οργανώσεις στην Αφρική.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες

- **Δρομολόγηση ενός μηχανισμού για νέους Αφρικανούς, διευρύνοντας το πεδίο εφαρμογής του προγράμματος Erasmus+ με 3 χωριστές πρωτοβουλίες:**

A. Πρόγραμμα «χειραφέτησης των νέων» για την ανάπτυξη των ικανοτήτων των οργανώσεων για νέους και την προώθηση της κινητικότητας μεταξύ νέων και νέων επιχειρηματιών στην Αφρική και την Ευρώπη.

Β. Καθοδήγηση ενός σχεδίου κινητικότητας για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Γ. Ενίσχυση του αφρικανικού τμήματος του προγράμματος Erasmus+ Students and Alumni Association.

- **Καθιέρωση ενός μηχανισμού της ΕΕ για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση** με σκοπό την ενίσχυση της συνάφειας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και την προώθηση της ένταξης ευάλωτων ομάδων.